

Jarné kvietky.

Po zime zas prišla jar,
snehuliakom topí tvar.
Slnko hreje chladnú zem,
volá kvietky – poďte sem!

Keď sa na Vincenta vtáča z kolaje
napije, tento rok mnoho vína sľubuje.

Na svätého Blažeja má ísť furman
zo dvora.

Vinohrad ak nezrežeš vo februári,
nezrežeš ho ani v marci.

Keď škvránok na jar prestane
spievať v oblakoch, dážď zvestuje.

Na Gregora prvý pluh do poľa.

Lepšie, keď ťa zima chveje, než
marcovô slnko hreje.

O čom rokovalo OZ

18. zasadnutie OZ zo dňa 18.12.2008

Program:

1. Zahájenie zasadnutia.
2. Kontrola plnenia uznesení z predchádzajúceho zasadnutia.
3. Rozpočet, návrh na prerokovanie rozpočtu pre r.2009.
4. Banková záruka.
5. Schválenie všetkých VZN na rok 2009.
6. Rôzne.
7. Diskusia.
8. Záver.

OZ sa riadilo predloženým programom.

Bod č.3 – starosta predniesol návrh rozpočtu pre rok 2009, podklady pre rozpočet mali poslanci v dostatočnom predstihu, takže sa rozvinula rozprava, v ktorej OZ upravovalo jednotlivé položky rozpočtu a takto upravený rozpočet bol OZ schválený.

Bod č.4 – OZ bolo informované o podmienkach podania žiadosti na ŠFRB pre stavbu DD Dolné Srnie, kde jednou z podmienok je zriadenie bankovej záruky. OZ schválilo podanie žiadosti o bankovú záruku pre uvedenú stavbu.

Bod č.5 – Všeobecné záväzné nariadenie obce pre rok 2009 boli uznesením OZ schválené. V žiadnom VZN nedošlo v porovnaní s rokom 2008 k zmenám.

Bod č.6 – informoval

- oznámenie uskutočnenia drobnej stavby (č.j.774/2008)
- rozhodnutie povolenie na uloženie potrubia (č.j.773/2008)
- Zmluva o dielo Obec Dolné Srnie a SCARABEO –SK, s.r.o.

OBSAH ČÍSLA:

• O čom rokovalo OZ	str. 1
• Okienko starostu	str. 3
• Zelená a čierna listina	str. 3
• Školstvo v Dolnom Srní po 2. svetovej vojne (4.časť)	str. 4
• Spomíname na našich občanov - rodákov: MUDr. Martin Gavalec	str. 5
• Nezabúdajme na tých, ktorí padli, aby sme my mohli žiť.	str. 5
• Svety básní a básne sveta	str. 6
• A Slovak bol veľký	str. 8
• Baterkové vojny	str. 8
• Karneval v MŠ	str. 8
• Okienko zdravia	str. 9
• Zdravotná prednáška s p. Dedíkom	str. 9
• S vareškou v ruke	str. 9
• Spoločenská rubrika	str. 10
• Rady záhradkárom	str. 11
• Veľkonočné tradície a symboly	str. 11
• Rozpis futbalových súťaží - jar 2009	str. 12
• Obecné "smetisko", alebo kompostovisko	str. 12

- Všeobecné záväzné nariadenie Trenčianskeho samosprávneho kraja č.7/2008 o určovaní výšky úhrady nákladov na štúdium v jazykovej škole (č.j.761/2008)
- NsP Nové Mesto nad Váhom o sponzorské finančné prostriedky na nákup nového vozidla RLP (č.j.618/2008)
- rozhodnutie na výrub stromu (č.j.748/2008)
- rozhodnutie – schválenie registra obnovenej evidencie pozemkov v katastrálnom území Dolné Srnie
- pridelenie súpisného čísla (č.j.692/2008)
- pridelenie súpisného čísla (č.j.739/2008)
- pridelenie súpisného čísla (č.j.713/2008)
- protokol z vykonanej kontroly BOZP v MŠ Dolné Srnie (č. j.1/125/2008/GP)
- priestupkové konanie (č.j.610/2008)
- správa o povesti (č.j.705/2008, 696/2008)
- oznámenie uskutočnenia drobnej stavby (č.j.702/2008)
- rozhodnutie povolenia na opravu vodovodného potrubia (č.j.700/2008,715/2008)
- rozhodnutie na výrub stromu (č.j.723/2008,725/2008)

Bod č.7 – Diskusia prebiehala priebežne podľa prejednávanych bodov programu.

Bod č. 8 – Na záver starosta poďakoval všetkým za účasť.

PRIJATÉ UZNESENIA:

Uznesenie č.94/2008

OZ v Dolnom Srní schvaľuje podpísanie bankovej záruky pre stavbu „Domu dôchodcov“ s DEXIA BANKA SLOVENSKO pobočka Nové Mesto nad Váhom, ktorou bude obec ručiť ŠFRB.

Uznesenie č.95/2008

OZ v Dolnom Srní schvaľuje a predlžuje platnosť VZN aj na rok 2009 bezo zmien.

Uznesenie č.96/2008

OZ v Dolnom Srní schvaľuje finančný príspevok – dar pre NsP Nové Mesto nad Váhom pre nákup vozidla RLP (č.j.618/2008) v sume 0,3 Eur. na občana t.z. 286,8 Eur.

19. zasadnutie OZ zo dňa 26.1.2009

Program:

1. Zahájenie zasadnutia.
2. Kontrola plnenia uznesení z predchádzajúceho zasadnutia.
3. Schválenie zadania ÚPD Dolné Srnie.
4. Harmonogram plánu zasadnutí OZ na rok 2009.
5. Úprava nájomnej zmluvy nájomných bytov 24 b.j.
6. Rôzne.
7. Diskusia.
8. Záver.

OZ sa riadilo predloženým programom.

Bod č.3 – schválenie zadania ÚPD Dolné Srnie.

Ing.Čiadev, ktorá ako odborne spôsobilá osoba zastupujúca obec pri tvorbe ÚPD informovala poslancov o ukončení etapy zadania ÚPD a odporučení Krajskému stavebnému úradu v Trenčíne schváliť zadanie ÚPD.

Bod č.4 – starosta prečítal návrh plánu zasadnutí ORaOZ pre rok 2009.

Bod č.5 – starosta informoval o potrebe doplniť nájomnú zmluvu pre nájomníkov 24 b.j. Dolné Srnie v bode IV. Práva a povinnosti z nájmu bytu doplniť drobné opravy súvisiace s užívaním a obvyklé udržiavacie práce v byte si zabezpečiť nájomca sám a na vlastné náklady.

Bod č.6 – informoval

- žiadosť o povolenie prevádzkovať piliarsku výrobu (č.j.18/2009)
- zaslanie dohody o cene k zmluve na prepravu a zneškodnenie odpadu (č.j. 29/2009)
- pohryznutie psom v našej obci (č.j.25/2009)
- kolaudačné rozhodnutie (č.j.781/2008)

- pracovné stretnutie vo veci riešenia žiadosti Obce Dolné Srnie zn.395/2006 - stanovisko k realizácii prijatých opatrení Klanečnica a Dolnosrnianský potok v Kú. Dolné Srnie (č.j. 779/2008)
- žiadosť o vydanie súhlasu na výrub dreviny (č.j.32/2009)
- žiadosť o pridelenie súpisného čísla (č.j.15/2009)
- žiadosť o pridelenie súpisného čísla (č.j.4/2009)
- zaslanie dodatku k zmluve na založenie odpadu (č.j.11/2009)
- zmluva o prevádzkovaní sirén civilnej ochrany v SR – odoslanie (č.j.482/2008)
- starosta – dal do pozornosti poslancom „Nový zákon o sociálnych službách č. 448/2008 Z.z. a tým povinnosti, ktoré sa dotýkajú obcí. Starosta informoval i o porade starostov a primátorov, kde tento zákon pripomienkovali.

Bod č.7 – diskusia prebiehala priebežne podľa prejednávanych bodov programu.

Bod č.8 – na záver starosta poďakoval všetkým za účasť.

PRIJATÉ UZNESENIA:

Uznesenie č.97/2009

OZ v Dolnom Srní schvaľuje Územný plán obce Dolné Srnie – zadanie.

Uznesenie č.98/2009

OZ v Dolnom Srní schvaľuje úpravu Nájomnej zmluvy nájomných bytov 24 b.j. v bode IV. – „Práva a povinnosti z nájmu bytu.“

Uznesenia č.99/2009

OZ v Dolnom Srní schvaľuje harmonogram plánu zasadnutí OZ na rok 2009.

20. zasadnutie OZ zo dňa 12.3.2009

Program:

1. Zahájenie zasadnutia.
2. Kontrola plnenia uznesení z predchádzajúceho zasadnutia.
3. ÚPD obce Dolné Srnie.
4. Nájomná zmluva – „Prevádzkový poriadok pohrebiska obce Dolné Srnie“.
5. Delegovanie člena OZ do rady školy pri MŠ.
6. Rôzne.
7. Diskusia.
8. Záver.

OZ sa riadilo predloženým programom.

Bod č.3 – zasadnutia sa zúčastnil Ing.Balážovič, informoval zastupiteľstvo o pokračovaní v práci územno-plánovacej dokumentácie. Priniesol výkres návrhu, ku ktorému sa majú poslanci po podrobnom preskúmaní vyjadriť a predložiť písomné stanovisko k ÚPD. Vecnú pripomienku mal JUDr. Marták, ktorý upozornil na vrty, ktoré robil geologický prieskum Spišská Nová Ves.

Bod č.4 – K prerokovaniu tohto bodu boli prizvaní zástupcovia evanjelickej cirkvi. Starosta prečítal návrh nájomnej zmluvy, ktorú predložila evanjelická cirkev a.v. a otvoril diskusiu. Zástupcovia cirkvi a poslanci vyjadrili svoje názory a dohodlo sa následné stretnutie do 2 týždňov, na ktorom by mala byť otázka nájomnej zmluvy medzi obcou, evanjelickou cirkvou a.v. a rímsko-katolíckou cirkvou uzatvorená a následne nájomné zmluvy podpísané.

Bod č.5 – starosta navrhol za člena školskej rady pri MŠ Dolné Srnie poslancu Milana Hargaša, ktorý s nomináciou súhlasil a OZ schválilo tento návrh.

Bod č.6 – v rôznom:

„Zmluva o nájme plynárenského zariadenia“ – plynovod vybudovaný súbežne s cestou panskej záhrady.

Bod č.7 – Diskusia prebiehala priebežne podľa prejednávanych bodov programu.

Bod č.8 – Na záver starosta poďakoval všetkým za účasť.

OKIENKO STAROSTU

Vážení občania, sú za nami prvé 2 mesiace roku 2009, končí sa obdobie zimy, prichádza jar, s jarou aj prvé sviatky, zároveň upratovanie. Preto by som Vás touto cestou vyzval, aby sme si spoločnými silami vyčistili a upratali našu obec po zimnom období. To však neznamená, alebo tým nemyslím, že po jarom upratovaní pribudne odpad z našich záhrad, dvorov, na divokých skládkach odpadu napr. za záhradou p.Valachovej pri Klanečnici, pri trafostanici, za školskou záhradou na ceste do Bošáče a pod. Tieto miesta sú aj označené zákazom sypať smeti, ktoré mnohí z nás nerešpektujú. Často dostávam otázku čo s tým odpadom budeme robiť, alebo

Takto sa túlajú psy.

presnejšie, čo budeme robiť s pôvodcami? Určite aj keď sa stanem nepopulárnym pristúpime k tvrdému postihovaniu takejto činnosti. Ďalší problém je vypúšťanie fekálií, ktoré sa deje vo večerných hodinách, alebo v skorých ranných hodinách do miestneho potoka. Uvedomte si tí ktorí toto robíte, že na jednej strane síce šetríte svoje peniaze, na druhej strane, čo robíte so životným prostredím! Ďalšia vec, ktorá mňa osobne trápi je skutočnosť, že v obci sa šíria rôzne informácie, ktoré sa zakladajú, nezakladajú na pravde. Preto by som uvítal, aby občan v akékoľvek nejasnosti prišiel priamo na obecný úrad, alebo za poslancom OZ a pýtal sa. Pretože ak sa nespýtam priamo, tak nemôžem dostať priamu odpoveď, ale iba skreslenú informáciu z druhej ruky.

Vážení občania sú za nami 2 mesiace roka 2009, ktorý sme s mnohými z Vás spoločne privítali pred tunajším obecným úradom chutnou kapustnicou, dobrou hudbou a srdečnou atmosférou. Ako príklad uvediem v úvode spomenutú silvestrovskú kapustnicu. Organizátori tohto podujatia pripravili túto kapustnicu a občerstvenie z vlastného vrečka, a robili to

iba s dobrým úmyslom bez nároku na odmenu. Plány pre rok 2009? Finančná hospodárska kríza určite neobíde ani našu obec a poznačí naplnenie rozpočtu obce. Tým však nechcem povedať, že plány, úlohy, ktoré máme pred sebou sa nebudeme snažiť naplniť k spokojnosti Vás občanov. Mohol by som ešte spomenúť ďalšie otázky, alebo ďalšie problémy, ktoré nás tlačia, alebo pália, ale v tejto chvíli Vám všetkým chcem popriať k blížiacim sa veľkonočným sviatkom veľa zdravia a spokojnosti v kruhu vašich najbližších.

Varenie silvestrovskej kapustnice.

zelená listina

čierna listina

V množstve problémov, ktorými sa OZ zaoberá, ako vypustené psy, odpady, divoké skládky, fekálie, spoločné kompostovisko - kde sa dáva aj to čo tam nepatrí, nelegálne výruby stromov, sťažnosti obyvateľov, susedské spory, patrí aj korešpondencia. Jednu takú sme dostali a nedá mi, pretože sa týka mojej osoby. Po takmer roku, keď sme riešili problém tzv. predaja našej školy a pod. opäť naša spoluobčianka p. Anna Zemanovičová v časti listu, ktorý poslala poslancom použila výrok „Budem umierať pod mostom“.

Aby som predišiel ďalším invetívam voči mne ako poslancovi obecného zastupiteľstva, reagujem nasledovne.

Pri prejednávaní zastupiteľstva o stave príprav projektu Domu dôchodcov v Dolnom Srní, sa okrem iného rozprávalo o spoplatnení jedného miesta, kde bola prítomná aj pani Zemanovičová, ktorá sa spýtala, že keď ten dotyčný dôchodca nebude mať toľko financií, ako bude ten na tom. Na to som jej odpovedal všeobecne. Pani Zemanovičová, keď nebudete mať toľko financií, máte dcéru, syna, a keď budú chcieť Vás mať v Dome Dôchodcov tí by mali Vám doplatiť zvyšok, alebo sa o Vás postarať. A vy ste sa ma spýtali. „A keď na to nebudem mať, čo mám umrieť pod mostom“ – ja som Vám odpovedal: „Áno bohužiaľ, je to tak, zomierate pod tým mostom, lebo už tá doba je preč, keď sa o Vás vo všetkom postaral štát. Dnes sa o seba musí postarať každý sám.“

(pp. J. Dvorský)

Z NAŠEJ OBCE

ŠKOLSTVO V DOLNOM SRNÍ
PO 2. SVETOVEJ VOJNE (4.časť)

Dňa 23. augusta 1944 odišiel s manželkou z obce poverený riaditeľ školy **Ján Lobík** do Turčianskeho Svätého Martina, kde sa ako dôstojník zapojil do SNP. Ako veliteľ partizánskych jednotiek bol v boji s Nemcami chytený a uväznený. Osem mesiacov prežil v koncentrácii. Za neprítomného učiteľa Lobíka bola menovaná **A. Bušová** a za jeho manželku nastúpil v školskom roku 1944-45 **Ivan Hargaš**, rodák obce. Riaditeľkou školy bola poverená **Edita Habernénová**. V októbri 1944 bolo vyučovanie prerušené, pretože do obce vtrhlo nemecké vojsko. Školské priestory boli obsadené vojskom. Rozhodnutím bývalého Ministerstva školstva tzv. Slovenského štátu bol pre účasť v povstaní prepustený zo školských služieb učiteľ **Ján Lobík**. Dňa 8. apríla 1945 boli Nemci vytlačení z obce jednotkami Červenej armády, ktoré sa ubytovali v budove školy. Občania Dolného Srnia uvítali tento deň s radosťou. Bol to nezabudnuteľný deň - Deň oslobodenia obce. Budova školy i okrasná záhrada po týchto udalostiach bola spustošená. Najmä okrasné šípy a kvetstvo ako i väčšina učebných pomôcok bolo zničených. Škody boli ohodnotené na 40 000,- Kčs. 9. máj – koniec vojny v Európe, bol dňom sviatočným. Škola, ktorá bola za tzv. Slovenského štátu rozdelená na ev.a.v. a rímsko-katolícku bola nariadením SNR opäť zlúčená v jednu ľudovú školu. 7. júna prevzal riaditeľstvo školy riaditeľ **Štefan Drlo**. Školským inšpektorom sa stal odbor. učiteľ **Tomáš Vydarený**. Na školu sa vrátil učiteľ **Ján Lobík**, ktorého Poverenie školstva a osvety v Bratislave opäť prijalo do školských služieb. V novom školskom roku 1945-46 bolo zapísaných 99 žiakov a vyučujúci boli rozdelení takto:

- 1.ročník učil **Štefan Drlo**, riaditeľ školy.
2. a 3. ročník učila **Edita Habernénová**, defin. učiteľka.
- 4.ročník **L. Lobíková**, defin. učiteľka

5. a 6. ročník **J. Vagačová**, doč. učiteľka.

Vojna, prechod fronty cez našu dolinu, ukázali ťažké následky v školskej práci. Bolo treba všade začínať. V novembri 1945 zriadilo Poverenie školstva v Moravskom Lieskovom Štátnu meštiansku školu 6. až 8.ročník začali navštevovať žiaci v susednej obci. V týchto ťažkých priestorových i personálnych pomeroch bol ustanovený za definitívneho riaditeľa školy **Pavol Macúšek**, rodák z Dolných Bziniac. Za jeho 17 ročného pôsobenia vystriedalo sa veľa učiteliek s krátkodobým pôsobením. Ako prvá nastúpila výpomocná učiteľka **Emília Sláviková**. Výnosom PŠO v Bratislave zo dňa 18. augusta 1947 bola menovaná **Katarína Klimáčková**, absolventka Učiteľskej akadémie v Modre. Na miesto **K. Lobíkovej**, ktorá bola preložená s manželom do Humenného bola ustanovená výpomocná učiteľka **Anna Kovačovicová**, ktorá pôsobila na tunajšej škole len 1 rok. Od 1. februára vyučovala dievčenské a chlapčenské ručné práce výpomocná učiteľka **V. Černá**. Pretože ďalšie učiteľky za pôsobenia riaditeľa školy **P. Macúška**, pôsobili na škole len krátky čas, uvádzam len menoslov, s udaním kvalifikácie a v ktorom školskom roku vyučovali na škole.

Libuša Lacková, absolventka VŠP, v šk.r. 1951/52.

Alžbeta Macúšková, v šk.r. 1952/53.

Viera Behulová, nekvalifikovaná učiteľka, skončila strednú odbornú školu.

Margita Tonkovičová, učila III. tr. v šk.r. 1954/55.

Elena Adamovičová, absolventka pedagogickej školy v Trenčíne vyučovala 3. - 5. postupový ročník v škol. r. 1955/56.

Anna Synáková, absolventka pedagogickej školy v Trenčíne, v šk. r. 1955/56.

Marta Mikláňková, zastupovala neprítomnú Synákovú.

Anna Gažová, absolventka pedagogickej školy v Trenčíne.

Marta Uhliarová, absolventka pedagogickej školy v Trenčíne z Nového Mesta n/V. v šk. r. 1958/59.

Božena Ošťadalová, kvalifikovaná učiteľka v šk.r. 1962/63.

Viktor Kopunec, nekvalifikovaný učiteľ, v šk.r. 1963/64.

Anna Malíčková, učila v 4. - 5. roč., v šk.r. 1964/65.

Elena Fláčková, absolventka pedagogickej školy v Trenčíne.

Členovia učit. zboru sa plnou mierou zapájali do kultúr.- osvet. práce v obci. Riaditeľ školy bol členom Rady MNV, predsedom školskej komisie, členom komisie slovenského jazyka a literatúry pri Štát. pedag. ústave v Bratislave, obecným kronikárom a vedúcim školskej jedálne. V týchto rokoch pomáhalo plniť školské úlohy ZRPŠ, na čele s predsedom **Štefanom Bušom**. Na školu bolo zakúpené rozhlasové zariadenie. Montáž previedol sám riaditeľ školy. Žiaci mali možnosť počúvať rozhlasové relácie určené pre jednotlivé ročníky ZŠ. K zlepšeniu čitateľských návykov prispievalo i to, že každý žiak odoberal niektorý detský časopis primeraný jeho veku: Ohník, Zornička, Slniečko, Pionier. Niektorí ešte žijúci rodičia si iste spomínajú na p. riaditeľa Macúšku, pretože ako vedúci „mičurinského krúžku“ ich naučil na školskom pozemku očkovať, štepiť ovocné stromky a boli propagátorom včelárstva v moravsko - srnianskej doline.

(Ján Trúsik,
býv. kronikár obce)

OSPRAVEDLNENIE:

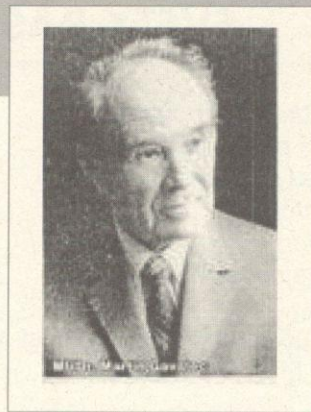
Kolektív pracovníkov redakcie sa ospravedlňuje p. Jánovi Trúsikovi za chybu v nadpise článku „Aj takíto výnimoční ľudia žili v obci“ v Dolnosrnianských novinách ročník II, č.3/2008.

Spomíname na našich občanov – rodákov. MUDr. Martin Gavalec

V rubrike spomíname chceme dnes pripomenúť ďalšieho rodáka MUDr. Martina Gavalca, ktorý bol v roku 2000 ocenený za významnú prácu na výstavbe interného pavilónu žilinskej nemocnice a výchovu novej generácie internistov, pre žilinský región za spoločensky obetavú činnosť lekára, ľudomila i priateľa hudby v meste Žilina cenou Génus loci Solnesis udelená in memoriam.

„Mne sa to všetko preto vydarilo, lebo som mal vždy radosť z malých vecí.“ Aj to bola jedna z jeho viacerých životných myšlienok, ktorými sa riadil. MUDr. M. Gavalec bol člen Európskej internistickej spoločnosti, čestný člen

výboru Slovenskej spoločnosti, bývalý dlhodobý okresný internista v Žiline, známy slovenský odborný lekár, človek s neutíchajúcim elánom a humorom, člen zboru Žilincov, ale hlavne bol lekár – človek, citujem jeho slová: „mne sa moje predstavy splnili... pretože ja som nikdy nevychádzal z toho, čo očakáva mnoho mladých lekárov, že by som popri tom, že budem rozdávať zdravie, aj zbohatol, aj si vydobyl nejaké mimoriadne výsostné postavenie. Skrátka, mne sa to vydarilo... Nikdy som nečakal a aj by mi to zle padlo, keby som dnes býval vo vlastnom dome, ktorý nemám, alebo v chate, ktorú nemám, keby som

bol žil v presvedčení, že tento dom alebo chatu som si postavil za ľudské utrpenie.“

MUDr. Martin Gavalec zomrel 25. júna 1997.

Ján Gerža, listujem v kronike.

Narodil sa v r. 1920 v Dolnom Srní. Keď vypuklo SNP, odišiel s vojakmi v Trenčíne k partizánom. Nadviazal spojenie s oddielom Hurban a stal sa jeho členom.

Na čele s kpt. Milošom Uhrom bojoval hrdinský boj v cetunských horách. Padol v boji 27. februára 1945. Pochovaný je na vrchu ROH nad Lubinou. Tu sa končí krátky život hrdinu a začínajú moje spomienky na mladosť, bohužiaľ, nostalgické. Sám, ako 16 ročný mladík som mal možnosť pozorovať udalosti, na ktoré sa dnes „po rokoch“ ťažko spomína. Som rodák z Lubiny a tu sa začal príbeh, na ktorý nemôžem zabudnúť! Hlavne na nezabudnuteľnú noc z 25. na 26. februára 1945, keď nás v našom rodnom dome pod Skalkou prestrašili po zuby ozbrojení vojaci, pochodujúci na boj s partizánmi. Tú noc v Lubine málo-

NEZABÚDAJME NA TÝCH, KTORÍ PADLI, ABY SME MY MOHLI ŽIŤ.

kto spal! Za necelé 2 hodiny od chvíle, kedy prešli Nemci popri našom dome, bolo počuť už strelbu z mínometov a pušiek. Boj trval celú noc a nasledujúci deň. Najväčšiu daň zaplatili úbohí kopaničiari, ktorým Nemci z pomsty vyrabovali domy, pobrali domáce zvieratá a potom domy podpálili. Smutný bol pohľad na požiare v osadách Kopcové, u Klačkov, u Fraňov. Plné vozy ukoristených zvierat, na ceste neďaleko nášho domu, svedčili o brutálnosti Nemcov páchanom na hrdinských ľuďoch pod Javorinou. No, najbolestnejšia bola správa, že v tomto boji padol i veliteľ partizánov kpt. Miloš Uher a jeho zástupca nadpor. Anton Jakubík. Telá padlých veliteľov sa podarilo partizánom pochovať v cetunských lesoch v provízornom hrobe. Ostatných padlých 16 partizánov Nemci odviekli do stodoly vo Bzinciach. Nezmišne mi z pamäti pohľad na tieto obete, keď sme neďaleko tejto stodoly chodili denne kopať protitankové zákopy. Po niekoľkých dňoch ich občania pochovali do hromadného hrobu na pokraji bzinského cintorína. Po oslobodení 25. mája 1945 previezli pozostatky bojovníkov z rôznych miest a pochovali na vrchu ROH. Toto miesto si vybral kpt. Uher ako odkaz rodákovi

„Z tohto vrchu som pozeral na najsvätejšie miesta, tu sa zrodilo moje vlastenectvo.“ Ako účastník pohrebného sprievodu spomínam na veľkolepý pochod „mŕtvych partizánov“ z miesta provízorného hrobu vo Bzinciach na miesto posledného odpočinku. Stovky ľudí, rakve doprevádzane 4-mi dychovými hudbami, s jednou zástavkou pri rodnom dome Miloša Uhra. V deň pohrebu bol vrch ROH bez protestu, len cesta, kadiaľ smútočný sprievod prechádzal, bola lemovaná vrbovými haluzami. Nezabudnuteľná bola chvíľa, keď za smútočného chorálu uložili rakvy, do polkruhu vykopaného hrobu. Veliteľa kpt. Miloša Uhra a jeho zástupcov nadpor. Antona Jakubíka pochovali na priečelí polkruhu. Pamätník, autorom ktorého je inž. arch. Ján Svetlík a akad. sochár Rudolf Uher bol odhalený v r. 1955 (1. etapa) a celé dielo bolo dokončené v r. 1966. Mohyla je po dvoch stranách spojená so siedmimi kamennými tumbami, ktoré dodávajú celému priestoru slávnostný a mohutný ráz. Každoročne sa stovky občanov schádzajú pri výročíach pri pamätníku, aby vzdali hold hrdinom, ktorí padli, aby sme my mohli žiť! Na ťažké - bolestivé roky „po rokoch“.

(zaspomínal Ján Trúsik)

SVETY BÁSNÍ A BÁSNE SVETA.

**Čo všetko túžil povedať
a nič už nepovie tu.
Ak býval tichý, že tak chcel,
dnes mlčí, lebo musí:
už má len to, čo mimo slov
šepkáva nebo duši.**

(Ticho po básni, Óda na radosť a iné básne, Milan Rúfus)

Bolo mrazivé nedeľné ráno 11. januára 2009. Zapínam televízny prijímač, aby som sa dozvedel najnovšie informácie rusko-ukrajinského sporu zastavenia dodávok zemného plynu cez tranzitný plynovod do Európy, na ktorý najviac doplatilo z okolitých štátov naše Slovensko. Pri správe, že plyn v dohľadnej dobe ani nebude, ma ovanul chlad a zamrzol výraz na tvári. Druhý raz v to nedeľné ráno ma zamrazilo na celom tele po správe, že krátko pred siedmou hodinou ranou zomrel v nemocnici v Bratislave najvýznamnejší súčasný slovenský básnik, esejista, prekladateľ a pedagóg Milan Rúfus – morálna celebrita národnej literatúry a kultúry. Zomrel krátko po dožití osemdesiatich narodenín, ktoré oslávil 10. decembra 2008. Zostalo po ňom úctyhodné dielo duchovného a morálneho odkazu pre nás Slovákov, ale nielen pre nás. Už dnes môžeme povedať smelo, že svojim dielom patrí medzi elitu slovenských literátov všetkých čias a presahuje i za hranice. Nie nadarmo bol už trikrát navrhovaný na Nobelovu cenu za literatúru. Za celoživotné dielo obdržal viacero ocenení, posledné nedávno od prezidenta SR Ivana Gašparoviča, Pribinov kríž I. triedy, ktorý za neho pre hospitalizáciu prevzala jeho manželka, pani Magda.

V tomto príspevku by som sa chcel s vami podeliť, ako som sa ja, obyčajný človek dostal k tvorbe tohto neobyčajného, ale jednoduchého človeka – básnika, neskôr i do priateľskej priazne jeho rodiny.

V prvom rade to bolo cez počuté básne na rôznych kultúrno-spoločenských podujatiach. Neskôr cez literárne dielo Martina Rázusa, bývalého evanjelického kňaza v Moravskom Lieskovom som sa dostal k tvor-

be tohto liptovského rodáka Milana Rúfusa. V jeho zbierke úvah o umení **Život básne a báseň života** som sa dočítal v štati **Môj Martin Rázus** o tom, ako Rázusova tvorba na neho, študenta liptovsko – sväto - mikulášskeho gymnázia zapôsobila a napomohla k jeho životnému osudu – básnika. No a takto sa majster Rúfus vyznáva k nášmu kraju pod Javorinou vo vyššie uvedenej úvahe:

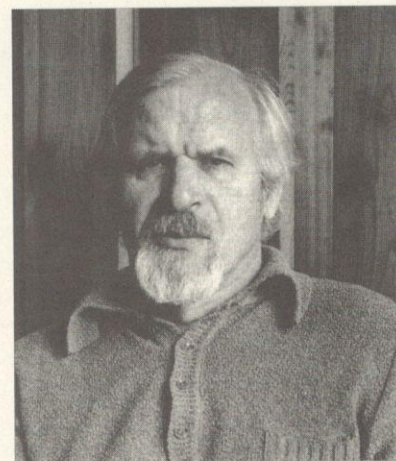
... „Kontaminácia Maroškovým svetom, ako keby chcela pokračovať. Akoby som ju mal preniesť – akýsi citový kontraband – cez hranicu medzi detstvom a chlapectvom. Bol som v nižších ročníkoch gymnázia, keď otec priniesol domov štyri zväzky Rázusových SVETOV. Do čítania ma nemusel pobádať. Všetky štyri zväzky som ešte v nižších gymnaziál-

Jednota dôchodcov Dolné Srnie na návšteve majstra Rúfusa.

ných triedach prečítal niekoľko raz a k jednotlivým epizódam som sa stále vracal. Tak sa v mojom poctivom atlase začala rysovať po Vrbici ďalšia virtuálna krajina. Rázusova povojnová farnosť Moravské Lieskové s príľahlými kopanicami. Prijal som za svoju aj túto krajinu, stal som sa jej virtuálnym spoluobyvateľom a jednotlivé postavy Rázusovej kroniky som pociťoval ako spoluobčanov, odkiaľsi známych.

Na rozdiel od Vrbice – tento kraj si chlapec osobne overiť nemohol. Nikdy tam nebol. Ale aj o mnoho rokov neskôr, keď som Lieskové navštívil, už dávno nie chlapec, ovanulo ma čosi z toho, čo tam kedysi chlapec videl. Virtuálne asi nie je celkom virtu-

álne. Niečo v ňom má silu zasahovať do skutočného. Pravdepodobnejšie však býva, že stretnutie virtuálneho so skutočným môže byť drsné, ba až brutálne. Aj moje virtuálne rázusovské krajiny dopadli tak, ako keď duša narazí do múra. Dotiahneme tému konca a dodržíme poradie. “...

Po prečítaní tejto úvahy som si zaumienil, stoj čo stoj, aspoň raz v živote stretnúť sa s majstrom Rúfusom. Moju návštevu v rodine majstra Rúfusa sprostredkoval náš spoločný známy Ing. Ján Juráš, čestný predseda Spolku Martina Rázusa, ktorého sme členmi.

Písal sa rok 2003. Práve som pripravoval pre Vydavateľstvo Tranoscus v Liptovskom Mikuláši na vydanie zbierku duchovnej poézie, bývalej rodáčky z Liptova a učiteľky v Dolnom Srní, spisovateľky **Márie Rázusovej - Martákovej** pod názvom **V tichu kajúcnosti**. Pri návšteve som sa počas rozhovoru s majstrom Rúfusom zdôveril o tom čo chystám a nesmelo som vyslovil prosbu a želanie, aby bol autorom úvodného slova tejto knižky. Žiadosti vyhovel a tak bola zbierka pripravená na vydanie v roku 2005 k 100. výročiu narodenia spisovateľky. Z rôznych príčin však vyšla až o dva roky neskôr. V úvodnom slove sa okrem iného vyznáva o spisovateľke a jej tvorbe takto:

... „A nad všetkým sa tam vznáša záver Ježišovej modlitby v Getsemane: Otče môj, nie ako ja chcem, ale ako Ty chceš. Byť nie je ľahké - povedal český básnik. Ale byť pre ňu to znamená nesmierne ťažké. A predsa zvíťazila. A bolesť bola premožená láskou. Vanie z každého riadka tejto knižky. “...

Druhýkrát vyhovel môjmu želaniu majster Rúfus v roku 2004. Pripravoval som knižku k nadchádzajúcemu 160. výročiu narodenia Ľudovíta Štúra a Roku Ľudovíta Štúra. O jeho vzťahu a pôsobení v našom podjavorinskom kraji, o jeho spolupracovníkoch a pokračovateľoch odkazu z tohto prostredia. Tu ma napadla myšlienka dať tomuto môjmu skromnému príspevku o našom národnom veľikánovi pečať vďaky a hold úcty aj z pera toho najpovolanejšieho. Slovo dalo slovo a onedlho po ďalšej návšteve som obdržal list s textom príspevku, ktorý som zaradil ako úvodné slovo s názvom **Logo Štúrovho činu**, z ktorého citujem:

... „Môj Bože, neodlož a použi nás smelo,

do poslednej chvíle použi.

Tvrdo, jak ohorok – tak zašliapni nám telo,

až dohorí, až doslúži

a nenechaj nás dlho umierať.

Ak sa starogrécky Anteus stal mocným, len čo sa nohami dotkol zeme

– tak on, Ľudovít Štúr, mocnel horúcim dotykom srdca i mozgu so spoločnosťou, ktoré ho vydalo zo seba. Tak sa dostal medzi tvorcov ľudských dejín.

A takí nezomierajú.

Leda že by ich pochovali ich vlastní.

Také sa však nestáva.“...

A takí nezomierajú. S láskavým dovolením majstra Rúfusa som použil túto vetu ako názov vydanej publikácie. Dnes, už bez dovolenia v texte tohto článku, ale v pevnom presvedčení a viere, že v súčasnosti to platí už i o Vás, majstre. Je načase nám to dokázať.

„Trpezlivý čas už letí, priam ho počuť ako vanie.

Vták súmraku ďakuje Ti za život i za poznanie.

A tiež za to, že sú veci zjavené a veci, ktoré musia ostať nepoznané.“

(Sedem a pol, Báseň a čas, Milan Rúfus)

Všetky moje stretnutia s majstrom Rúfusom boli pre mňa dni sviatočné. Posledný raz som sa s ním stretol 18.novembra 2008 u neho doma, keď

som sa zúčastnil Bratislavského finále, ukončenia Letokruhu Martina Rázusa na slávnostných službách Božích v evanjelickom kostole v Prievoze – Bratislave. Tu bol predstavený širokej verejnosti víťazný návrh pamätníka Martina Rázusa, ktorý bude stáť v Bratislave a vyhlásená celonárodná

Rozlúčka s majstrom Rúfusom
v rodnej obci Závažná Poruba 18.1.2009.

zbierka na tento pamätník. Konečne už nie je treba na to **Argumenty**, postačia ako **dôvod Hovory so synom a tebou**, zamyslel sa majster Rúfus? Jeho odpoveď na túto otázku nájdeme v knihe úvah Život básne a báseň života, kde v úvahe „**O argumentoch trochu súkromne**“ hovorí, citujem:

... „Knižku, ktorú mi kedysi kúpil otec a ja ho i po rokoch podozrievam, že podarovaná knižka patrila k tomu druhu

Spisovateľ Drahoš Machala
pri príhovore k smútočnému zhromaždeniu.

hračiek, ktorú kupujú svojim deťom otcovia, aby sa oni sami mali s čím pohrať. Môj otec totiž tiež bol hľadač a akokoľvek plachejší než Rúfus – tiež to bol protestant. A tak rázusovské hovory otca so synom boli aj rozhovorom môjho otca so mnou. Čosi mi naliehavo chcel povedať, ale nemal na to

slová. A tak si šiel po ne k Rázusovi. Obidvom som za to vďačný.“...

Je sychravá januárová sobota, Slovensko sa lúči vo Veľkom evanjelickom kostole v Bratislave s básnikom Milanom Rúfusom – apoštolom epištol slov života a lásky.

Je ešte sychravejšia januárová nedeľa. Práve pred týždňom dotieklo šlachetné srdce poéta sacer, Milana Rúfusa. Závažná Poruba – miesto jeho posledného odpočinku.

„Obzor môjho rodiska – to je moja zásnubná obrúčka so životom. Nedá sa ani rozpíliť, ani roztaviť. Nosím ju nie na prste, som ňou obopnutý celý. Toto som Vám chcel dneska pripomenúť. Lebo akože už slová možno postaviť voči zákonu času? Ďakujem Vám, že ste dneska tu. Ďakujem Vám, že vôbec ste. Bez Vás by som bol ničí. Bol by som možno niečím, ale nebol by som ničí. A to ja viem.“ – píše v príhovore k rodákovi v roku 1998.

Skláňame sa pred majestátom smrti človeka ležiacom v rakve z Bratislavy. Tak, ako sa vracali vojaci z nespravodlivej vojny v básni **Rakve z Vietnamu**, v tú nedeľu sa on vrátil s majestátom hrdinu života do rodnej hrude – Závažnej Poruby.

Preto tak pekne pokrstili
tú slniečkovú stoličku
a hovoria jej
Poludnica

Tu, akoby stal odjakživa,
ten vrch mu vyvrel v ústrety.
Práve tam, kde náš pútnik bude
bývať
po ceste najviac umdletý.

(Studnička, Poludnica, Milan Rúfus,
pre túto príležitosť upravil autor
článku)

Nešťastné Rakve z Vietnamu a tu hľa jedna s víťazom ducha života. Tu pod vrchom Poludnica hľadával a nakoniec našiel oázu odpočinku a pokoja, po dlhej a ťažkej púti životom.

(Ján Skovajsa)

A Slovák bol veľký....

Takto sa vyjadril spisovateľ Martina Rázus v štvordielnom románe **SVETY** o svojom predchodcovi v kňazskej službe ev. farárovi Jozefovi Hollom pod pseudonymom farár Jaroš.

Anča ja mám nožík. A čo ja viem. Moja mamka pečú makové buchty a ty by si mi ich pojedla - tieto citáty z divadelnej hry KUBO, autora Jozefa Hollého poznajú asi všetci divadelný a televízni diváci na celom Slovensku. Práve tento rok sme si pripomenuli ich jubileá. Ich socialno-morálna výpovedná hodnota je našej kultúrnej verejnosti určite známa. Aby to tak zostalo i do budúcnosti, niesla sa posledná januárová sobota a prvá februárová nedeľa pod Javorinou, v obci Moravské Lieskové v znamení spomienkových osláv 130. výročia narodenia evanjelického kňaza, dramatika, prekladateľa a národného buditeľa Jozefa Hollého. Za zmienku stojí i 105. výročie napísania jeho veselohry Kubo. Tu pod Javorinou sa uverejnila v Slovenských pohľadoch v roku 1904. Záštitu nad oslavami prevzal prezident SR Ivan Gašparovič, ktorý sa osláv zúčastnil i osobne. V rámci osláv bola v sobotu otvorená výstava o živote a diele Jozefa Hollého. V nedeľu pokračovali oslavy Slávnostnými službami Božími v ev.kostole. Slávnostným kazateľom bol generálny biskup ECAV na Slovensku Mgr. Miloš Klátik, PhD.. Týchto osláv sa zúčastnili zástupcovia a občania našej obce.

(p.Ján Skovajsa)

BATERKOVÉ VOJNY - NEZABUDNUTEĽNÉ SPOMIENKY

V mojom príhovore zaspomínam na známe „baterkové vojny“ v r. 1955-65, ktoré okrajom spomenul v jesennom vydaní, rodák p. Bušo M., ktorý žije v Báboni pri Trnave. Aký je báj v dnešnom čase? V súčasnosti by sa baterkové vojny nedali realizovať. Predstavte si ho, bez šípových krikov, tých tam bolo čo sa dalo na prstoch z počítať. Ostatné rastliny ako agát, jaseň, boli od kôz z obce a „Berglových“ a neskôr od družstevných oviec obžraté. Tráva bola skoro ako na ibrisku (nízka) dnes vieme, že je skoro po kolená. Na najkrajšom mieste sa vypínal majestátny dub, viac ako storočný, s hustou korunou, preto v lete pod ním hľadalo úkryt, pred horúcim slnkom všetky spomínané zvieratá, ba aj pastieri. Od duba bolo vidieť ďaleko: časť Nového Mesta nad Váhom, Moravského Lieskového až po hranice s Moravou, Zem. Podhradie, Bošácu a Rolincovu, ktorá bola (aj je) známa dobrou ražňovicou. Od duba doprava smerom k Bošáci sa rozkladá známa „Borinka“. Borovice od hrúbky ako noha až po také ako chlapy v páse. Žiaden krik, ktorý by pichal a zavádzal. Na zemi vrstva ihličia, ktoré sa každoročne dopĺňalo opadom. Šišky z borovic dopĺňali neopakovateľnú scéneriu a v horúcom lete si tam poležať.

Vlastná baterková vojna mala nasledovný scenár: rozdelení sme boli na dve družstvá. Tradične horný koniec proti dolnému. Delenie dediny bolo pri Rehorov (vtedy zástavka), čo by dnes nezodpovedalo, pretože dedina sa rozrástla, hlavne v dolnej časti. Z brami sme začali v druhej polovici augusta – boli ešte teplé noci, bez dažďov. Zachraňoval nás „normálny čas“, takže bolo o hodinu skôr tma ako dnes. Stretli sme sa pod dubom, každá strana musela mať rovnaký počet „vojakov“. Horný koniec zišiel dolu až po Gavalcovu roľu a dolnokončiari (kozári) sa vybrali až k agácii nad Matlákov a Rehorov. Tam na svojom mieste každý oddiel kul plány, ako prekvapiť nepriateľa- kade ho obísť, alebo sa dostať k nemu odzadu. Každý vojak sa snažil mať čo najsilnejšiu baterku (vtedy neboli nabíjacie, ale nastavovali sme šulce). Pravda, nastal problém, že nám nevydržala žiarovka, potom prvá pripravená strana dlhým pískaním oznámila začiatok boja. Druhá strana musela pískanie opakovať a boj sa začal...

Úlohou bolo líčom baterky spoznať protivníka, zakričať priezvisko, takto to pokračovalo až do kedy nemala vojaka. Veľkú „zradu“ pri vojne zohral mesiac. Keď bol spln a nečakane vyšiel z poza mraku osvietil celé bojisko a dali sa naraz odstrániť aj traja nepriatelia. Demarkačná čiara bola zasa od duba smerom tesne nad Borinku a opačne do agácia smerom za chodník k dubu. Po vojne sa znovu stretli pod dubom, trochu aj pohá a približne o 22.00 – 22.30 hod. sme sa rozchádzali, pretože bolo treba ísť spať, boci boli prázdniny ráno bolo treba ísť pásť kravy, kozy, husi a deň sa znovu podobne opakoval.

(p. Jozef Školík – doslovný prepis)

Karneval v Materskej škole.

Dňa 12.februára 2009 sme mali v MŠ karneval. Celá škôlka bola vyzdobená maskami, balónikmi, dekoráciami, ktoré ku karnevalu rozhodne patria. Ochotní rodičia pripravili pre maškrtné jazyčky občerstvenie, začo im je veľká vďaka. Ráno si naše detičky trochu privstali, To preto, aby ich rodičia mohli poobliekať do masiek. Do triedy vstupovali princezné, nevesty, piráti, motýle... Po ôsmej hodine sa to začalo. Hudba, tanec, spev, radosť a súťaž detí zachytila Kristínkina mamička kamerou. Pred poludním nás prišiel pozrieť pán starosta. Spoločne sme sa vyfotili. Všetky masky sme odmenili a pripravili na pokojný odpočinok.

„Fašiangové masky,
zakryjú nám vlasy.
Tváričky nám schovajú,
radosť nám dodajú.“

Fašiangy, fašiangy, radi Vás máme,
koláče, dobroty na stôl si dáme.
Náladu máme už od rána dobrú, tancovať,
spievať si budeme spolu.“

(p.Kovačovicová-učiteľka)

OKIENKO ZDRAVIA UMENIE SPRÁVNEHO STRAVOVANIA.

1. pravidlo – menej jesť – dlhšie žiť.
2. pravidlo – sladíte, ale menej.
3. pravidlo – uprednostňujte ovocie a zeleninu. Je známe, že ľudia, ktorí často konzumujú ovocie a zeleninu podstatne zriedkavejšie trpia srdcovocievnymi ochoreniami a zriedkavejšie majú rakovinu. Zdravo a dlho žiť neznamená nič si nedopriať... Pohár červeného vína každý deň udržuje mladost srdcovo-cievneho systému a pružnosť ciev.

4. pravidlo – každá potravina má svoj čas.

5. pravidlo – tri namiesto piatich jedál.

6. pravidlo – mikroživinami proti medzerám v zásobovaní. Sú to hlavne nezanebateľné vitamíny pre náš organizmus.

Vitamín A potrebuje náš imunitný systém, zvýšený prísun potravín s obsahom **vitamínu A** napr. žltok, mlieko, maslo, rybí tuk, ryby... počas chrípkovej sezóny zlepšuje odolnosť slizníc. **Vitamín C** - kyslé uzdravuje – hlavne cibuľa, brokolica, fenikel, zemiaky, citrón, grapefruit... **Zinok**, prešibanec proti starnutiu buniek – zohráva dôležitú úlohu pri mnohých metabolických procesoch, brzdí starnutie a podporuje imunitný systém. U pacientov s cukrovkou sa vďaka zinku zlepšuje účinok inzulínu. Vysoký obsah zinku má hrášok, celozrnné výrobky, výhonky, klíčky, zelený čaj, syr...

Kalcium, vápnik posilňuje kosti, zvlášť vysokú spotrebu kalcia majú ženy po menopauze, zdrojom kalcia sú orechy, kapusta, špenát, čokoláda, strukoviny... **Magnézium – (horčík) – tvrdá voda, mäkké cievy**. V oblastiach s tvrdou vodou bohatou na magnézium trpí menej ľudí infarktom srdca. Dobrým zdrojom magnézia sú tekvicové jadrá, zelená a listová zelenina, sójové výrobky ako tofu a strukoviny... Pomaly nám začínajú s príchodom jari rásť bylinky, **pár rád pre tých, ktorí majú rôzne zdravotné problémy** – ak máme po tučnom jedle bolesti pod pravým rebrom, pijeme 3-x denne šálku čaju obsahujúcu horčiny, ktoré podporujú odtok žlče - z púpavového koreňa, repíka, zemežlče, pallyny... Pri každej zmene ročného obdobia je vhodný čas na detoxikáciu celého organizmu. Každé ráno nalačno je vhodné vypiť šťavu z polovice citróna zmiešanú s niekoľkými kvapkami extra panenského oleja. Kúru je vhodné dodržať 3 týždne. Výborná je tiež žerucha a púpavový čaj, ktorý je močopudný. Urýchľuje detoxikačný proces. Uvaríme si čaj proti kĺbovým problémom: 2 lyžičky mletého zázvoru zalejeme 1,5 dcl vriacej vody.

(Mgr. Elena Huličiaková)

... s vareškou v ruke

TVAROHOVÝ KOLÁČ.

3 hrnčeky polohrubej múky,
 1 hrnček kryštálového cukru,
 1 prášok do pečiva, 3 tvarohy,
 1 hrnček mlieka, 3 vajcia,
 1 hrnček práškového cukru,
 trochu hrozienok alebo orechov, 150 g masla

Postup:

1. Zmiešame múku s hrnčekom kryštálového cukru, práškom do pečiva a polovicu tejto zmesi vysypeme na vymastený a vysypaný plech.

2. Na zmes dáme náplň pripravenú zmiešaním tvarohu, vajec, mlieka a hrnčeku práškového cukru (môžeme pridať aj hrozienka či orechy). Dobro rozotrieme a na tvarohovú zmes nasypeme druhú časť sypkej zmesi. Navrch dáme pokrúžané kocky masla a pečieme pri 160°C.

... s vareškou v ruke

ZDRAVOTNÁ PREDNÁŠKA S P. DEDÍKOM.

Dňa 28.3.2009 do našej obce zavítal známy bylinkár a liečiteľ Ján Dedík, rodák z Mor. Lieskového - Hrubá Strana. Sme radi, že prijal pozvanie Sociálnej komisie a oboznámil ľudí s históriou bylinkárstva, samotnou prípravou liečiv, o účinkoch konkrétnych bylín a ich zbere. Priblížil tematiku homeopatie, mykoterapie, fytooterapie, ktorou sa sám zaoberá. Vtipnými príhodami a zážitkami z vlastného života obohatil výklad a zaujal všetkých zúčastnených, ktorým ako darček priniesol semená Kustovnice čínskej. Jej plody majú silný detoxikačný účinok, obsahujú vitamíny a minerály, spomaľujú proces starnutia, liečia oslabený zrak, posilňujú svaly. Pridáva sa do akýchkoľvek pokrmov.

Po skončení prednášky záujemcov vyšetril z očnej dúhovky a každý mal možnosť zakúpiť si odporúčané liečivá.

Veríme, že sa Vám prednáška páčila a domov ste si priniesli veľa užitočných vedomostí.

Sociálna komisia pri OZ, Jurišová Andrea

SPOLOČENSKÁ RUBRIKA

ŠTATISTICKÉ ÚDAJE KU DŇU 31. 3. 2009

Počet obyvateľov : 952
Z toho mužov : 445
žien : 507

ŽIVOTNÉ JUBILEUM:

január - marec 2009

60 rokov

Durdík Dušan
Máťuš Jaroslav

65 rokov

Černý Bohumír
Havalec Ján
Blažej Ivan

75 rokov

Bušo Ivan

85 rokov

Setvákova Emília

95 rokov

Pastorková Eva

*Človek sa zrazu nájde
vo svojom vlastnom obraze,
keď s ozvenou znie: „Živio!“-
voňajú ruže vo váze...*

Gratulujeme:

*Pod menom Vaším
vedie Vás matrika.
To je deň jediný,
keď slávite meniny.
A ten deň velí nám
želať Vám k meninám
dlhý čas šťastia a radosti.*

NOVÍ OBČIANKOVIA:

Sandra Moravčíková

NAVŽDY NÁS OPUSTILI:

Jaroslav Kovačovic

*Život a smrť. V nich nikdy nie si sám,
Tvoj odchod žije s nami.
Aj trýzeň smútku do nádeje prekvitá.
Ty žiješ v nás – my v Tebe nie sme sami.*

MANŽELSTVO UZATVORILI:

Martina Margetinová a Jaroslav Pažitný
Zuzana Dobošová a Ján Bušo

*Svadobné chvíle sú magické a krásne.
Chvíle života,
ktoré si zapamätáme na celé roky...*

ZLATÁ SVADBA

Dňa 7.2.2009 bol slávnostným dňom zlatých manželov **Anny Martákovcej rod. Sruháríkovej a pána Miloša Martáka**, ktorí v tento deň oslávili 50 výročie svojho manželského zväzku. Tento zväzok vo vzájomnej láske a úcte pretrvávajú dodnes a my zástupcovia obce v prítomnosti ich detí s rodinami sme si spoločne pripomenuli tých 50 spoločne prežitých rokov. V tento deň obradnou sieňou obce Dolné Srnie zazneli obnovené vyriešené slová spečatené podpisom v pamätnej knihe našej obce. K zlatým manželom sa prihovril p. starosta Bc. Peter Petkov. Každé jubileum má svoje čaro a pri každom sa vyslovujú rôzne želania. Želáme Vám, aby ste v zdraví, láske, porozumení prežili ešte dlhé roky v spoločnom manželstve, obklopení láskou a priazňou svojich najbližších. Ďakujeme p. Samuelovi Bánovcovi, ktorý slávnostnú chvíľu spríjemnil hudobným doprovodom.

*„Každý si píšeme svoj príbeh lásky,
žijeme ho,
chceme byť šťastní.
Chceme zistiť presný návod,
recept na lásku...
a na sklonku života zistíme,
že sme ním po celý život
boli ty... a ja... my...“*

(p.Behulová – matrikárka)

UVÍTANIE DETÍ DO ŽIVOTA.

Dňa 7.2.2009 v obradnej miestnosti obce Dolné Srnie sa konala slávnosť uvítania detí do života. Deti slávnostne a čo najsrdečnejšie uviedol do radov našich občanov pán starosta Bc. Peter Petkov. Na úspešnom priebehu celého programu sa podieľali deti MŠ pod vedením p. učiteľky Brumerčíkovej, p. učiteľky Kovačovicovej a p. Róbert Bánovec.

Uvítané deti -

Havalcová Nina
Kováčiková Ela
Melicherová Viktória
Sapáková Aneta
Polaček Alex

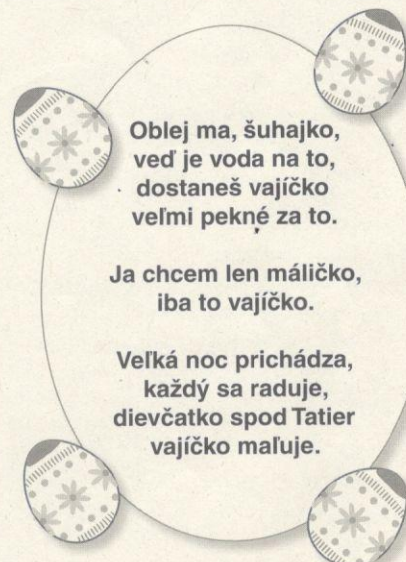
*„Láska sa vie smiať šťastím
a najšťastnejšia je,
keď sa smeje s deťmi...“*

**Oblej ma, šuhajko,
veď je voda na to,
dostaneš vajíčko
veľmi pekné za to.**

**Ja chcem len máličko,
iba to vajíčko.**

**Veľká noc prichádza,
každý sa raduje,
dievčatko spod Tatier
vajíčko maľuje.**

RADY ZÁHRADKÁROM

Najchladnejší zimný mesiac – január, využívame na prípravu na novú vegetáciu. Robíme plány, dopĺňame si odborné vedomosti, hľadáme riešenie problémov z minulého roka. V tom nám pomôžu odborné knihy, časopisy a prednášky. Naša záhrada spí, ale žije. Pod snehovou pokrývkou pokračuje veľmi spomalený život. Záhradu pravidelne kontrolujeme, pretože niekedy potrebuje našu pomoc, napríklad dbáme, aby ťažký sneh nepolámaval konáre, holomráz nezničil trvalky. Pre dreviny je nebezpečné veľké kolísanie teploty počas slnečných dní, keď podľa pranostiky január cez deň svieti, v noci páli. Teplejšie dni, pri teplote nad bod mrazu, využijeme na rez drevín. Začínáme odstránením starých, suchých a chorých konárov a zmladením jadrovín.

Február je zimný mesiac, ktorý môže prekvapiť silnými mrazmi, ale aj skorým nástupom jari. Do konca mesiaca preto dokončíme všetky prípravy a pripravíme náradie i materiál na novú sezónu v záhrade. Väčšiu pozornosť venujeme uskladnenej zelenine, ovociu, hlúzám a cibuliam. Najmä pri prudších zmenách počasia je potrebné regulovať teplotu vetraním. Ovocie dochádza rýchlo do konzumnej zrelosti, môže sa rýchlo znehodnocovať, hlúzy a cibule môžu predčasne pučať. Februárové oteplenia, po ktorých prichádza opäť obdobie silnejšieho mrazu, sú často príčinou namrznutia drevín. Najviac sú ohrozené druhy, ktoré skoro končia hlboký zimný spánok. Predčasnému prebudeniu, väčšinou teplomilných druhov, bránime schladením, navrstvením snehu k drevine v oblasti rozloženia koreňov.

Marec, podľa kalendára prvý jarný mesiac, ešte nezaručuje počasie vhodné na prácu v záhrade. Veľké teplotné rozdiely sú medzi nížinami na juhu a podhorskou oblasťou na severe krajiny. Pri oteplení vzduchu sú vhodné podmienky na rez drevín. Pôda, pôvodne zamrznutá sa zohrieva pomalšie. Jej teplota je rozhodujúca pre rast koreňov a klíčenia semien, preto i na stanove-

nie termínu jarnej sejby a výsadby. Podľa počasia v jednotlivých rokoch a klimatických podmienok to môže byť začiatkom marca, ale výnimočne aj v apríli. Od marca až do začiatku pučania listov vysádzame opadavé dreviny. Začiatkom mesiaca už začína plná sezóna v chránených priestoroch skleníkov a fóliovníkov. Pripravujeme hriadky, vysievame a vysádzame skorú jarnú zeleninu. Predpestujeme zeleninu a letničky na hriadky.

RADY NA MAREC

- uskladnenú zeleninu, ovocie, cibuloviny a hlúzy pravidelne kontrolujeme, podľa potreby vetráme, odstraňujeme poškodené
- zazimované rastliny v nádobách a izbové kvetiny pripravujeme na novú sezónu: presádzame, vylepšujeme zeminu, upravujeme rezom
- pripravujeme materiál na letnú výsadbu balkónov a okien
- vo fóliovníku vysádzame šalát a hlúboviny, sejeme reďkovku
- začiatkom mesiaca predpestujeme šalát a hlúboviny, koncom mesiaca papriku a paradajky do voľnej pôdy
- za priaznivého počasia vyčistíme hriadky trvaliek, prihnojíme, rozdelíme staršie trsy, režeme záhonové ruže
- starý trávnik vyčistíme, prihnojíme, pripravíme plochu na založenie nového
- ďalej režeme ovocné dreviny, urobíme základný rez stromčekov vysadených v jeseni
- ukončíme rez viniča
- ošetríme porasty jahôd a prezimovanej zeleniny
- hriadky pripravíme na jarnú sejbu a výsadbu - vysievame reďkovku, karotku, petržlen, špenát, cibuľu, letničky
- vysádzame dvojročné kvetiny, ktoré sa nestihli v jeseni, cibuľu sadzačku a jarný cesnak
- za priaznivého počasia vysádzame koncom mesiaca otužený šalát a skoré hlúboviny
- na začiatku nalievania púčikov postrekujeme broskyne proti kučeravosti

VEĽKONOČNÉ TRADÍCIE A SYMBOLY

Málokteré sviatky so starobylou tradíciou prešli v priebehu storočí toľkými premenami ako práve veľkonočné. Zmes kresťanských a rôznorodých folklórnych vplyvov dokážu rozplieť už iba odborníci, avšak pre obyčajných smrteľníkov zostáva Veľká noc pritažlivá predovšetkým vďaka svojej neopakovateľnej atmosfére. Veľkonočné tradície majú v každej krajine inú podobu. V slovenských ľudových zvykoch sa spojili kresťanské sviatky s obradmi na uvítanie jari a urýchlenie konca zimy. Farbenie vajíčok, veľkonočná šibačka a oblievačka pretrvali až do súčasnosti. Pretože dnešná mladá generácia často nepozná ich pôvodný význam trochu viac Vám ich priblížime. Ak na veľkonočný pondelok dievča mladenci poriadne nevyšibú, riskuje, že nebude zdravé a pekné. Malým chlapcom splietali do tvaru vrkočov otcovia či starí otcovia, mladenci si korbáče plietli sami. Zhotovovali ich z mladých pružných vrbových prútov zrezaných na rovnakú dĺžku. Aby prúty viac „štípali“, namáčali ich do vody. Dievčatá sa na šibačku veľmi tešili, pripisovali jej totiž veľký význam, lebo si tak overili, aký je o ne medzi chlapcami záujem. K dobrým mravom dievčat patrilo naoko sa ostýchaj

a zdráhať sa otvoriť chlapcom dvere. Veľkonočné sviatky si len ťažko môžeme predstaviť bez vrbových bahniatok, veľkonočných zajačikov - symbolu jari, maľovaných vajíčok a na veľkonočnom stole by tiež nemal chýbať upečený koláč v tvare baránka. K veľkonočnému pondelku neodmysliteľne patrí aj poriadna oblievačka. Nie však na celom území Slovenska. Šibalo sa iba na severozápade a spolu s polievaním ešte v niektorých regiónoch západného a stredného Slovenska. Ďalej na východ ste však už nestretli šibačov, iba kúpačov. Zvlášť na dedinách mala polievačka veľký význam. Polievalo sa už pri východe slnka. Oblatie dievčata sa považovalo za osobitnú česť pre mládenca a ešte väčšiu pre rodinu dievčata. Najhrdšia dievka bývala v dedine tá, ktorá na pavlači, či na šnúrach na dvore sušila čo najviac spodnej bielizne a šiat. Polievanie sa odmeňovalo kraslicami, peknými maľovanými, či vyzdobenými vajíčkami a rôznymi stužkami, ktoré dievčatá uväzovali na korbáče. Veľká noc je popri Vianociach najkrajším a najradostnejším sviatkom vo všetkých krajinách. A napriek tomu, že tieto obyčaje sú často odlišné, v jednom sa podobajú : odrážajú smútok

a radosť zároveň. Pôvodné zvyklosti sa síce časom vytratili, prípadne sa zmenili. Vodu z potoka nahradila sprcha, alebo voňavka, čerstvé vrbové prúty plastové korbáče, maľované kraslice čokoládové vajíčka či dokonca peniaze. Nestratilo sa však nič na význame radostných stretnutí s blízkymi, novodobé obyčaje nám i naďalej pripomínajú príchod jari a teplých slnečných lúčov.

ROZPIS FUTBALOVÝCH SÚŤAŽÍ jar 2009

ŽIACI

12.4.2009	Kľúčové – Dol.Srnie	10.30 hod.
19.4.2009	Dol.Srnie – Selec	13.30 hod.
03.5.2009	Bošáca – Dol.Srnie	10.30 hod.
10.5.2009	Dol. Srnie – Drietoma	14.00 hod.
17.5.2009	V.Bierovce – Dol.Srnie	10.30 hod.
24.5.2009	Dol.Srnie – Záblatie	10.30 hod.
31.5.2009	Chocholná – Dol.Srnie	10.30 hod.
07.6.2009	Dol.Srnie – Mor.Lieskové	10.30 hod.

DORAST

28.3.2009	Lúka – Dol.Srnie	12.30 hod.
04.4.2009	Dol.Srnie – Turá Lúka	13.00 hod.
12.4.2009	Lubina kop.-Dol.Srnie	13.00 hod.
18.4.2009	Dol.Srnie – Považany	13.30 hod.
26.4.2009	Mor.Lieskové- Dol.Srnie	13.30 hod.
09.5.2009	Dol.Srnie – Kalnica	14.00 hod.
17.5.2009	Vrbovce – Dol.Srnie	14.30 hod.
24.5.2009	Dol.Srnie – Lubina	14.30 hod.
30.5.2009	Hrašné – Dol. Srnie	14.30 hod.
07.6.2009	Dol.Srnie – Tr.Bohuslavice	14.30 hod.
14.6.2009	H.Streda – Dol.Srnie	14.30 hod.
20.6.2009	Dol.Srnie – Bošáca	14.30 hod.

MUŽI

04.4.2009	Dol.Srnie – Motešice	15.30 hod.
12.4.2009	Mor.Lieskové – Dol.Srnie	15.30 hod.
19.4.2009	Dol.Srnie – Nová Bošáca	16.00 hod.
25.4.2009	Dol.Srnie – Potvorice	16.00 hod.
03.5.2009	Z.Podhradie – Dol.Srnie	16.30 hod.
10.5.2009	Dol.Srnie – St.Lehota	16.30 hod.
16.5.2009	Modrová – Dol.Srnie	17.00 hod.
24.5.2009	Dol.Srnie – Omšenie	17.00 hod.
31.5.2009	Hôrka – Dol. Srnie	17.00 hod.
06.6.2009	Dol.Srnie – Horňany	17.00 hod.
14.6.2009	Bobot – Dol.Srnie	17.00 hod.

INZERCIA : kúpim použitý aj niekoľkoročný, ale funkčný stacionárny bicykel. tel. 0911/897290

INZERCIA

Ponúkame občanom a firmám (nielen z Dolného Srnia) možnosť inzerovať v Dolnosrnianských novinách. Zaujímaví môžu svoje ponuky oznámiť na obecnom úrade, prípadne sa informovať na telefónnom čísle 032-779 24 31.

OBECNÉ „SMETOVISKO“ ALEBO KOMPOSTOVISKO?

Prichádza jar a s ňou nové vegetačné obdobie a často kladená otázka kam s biologickým odpadom, ktorý vyprodukujeme na našich záhradách, záhradkách a v domácnostiach.

Rôzne články o komposte a kompostovaní začínajú vetami ako „Viete, že 35 – 40 % obsahu smetných nádob predstavujú kompostovateľné zložky, ktoré zbytočne končia na skládkach a v spalovni...“ Tento článok nebude návodom na zriadenie kompostoviska a o jeho využití, takýto článok bol už publikovaný v našich novinách z marca 2008.

Naša obec zriadila kompostovisko v areáli Poľnohospodárskeho družstva pre občanov našej obce, ktorí nemajú možnosť zriadenia si kompostoviska na svojom pozemku a samozrejme aj pre tých, ktorí produkujú viac biologického odpadu ako si môžu sami spracovať a využiť na svojom pozemku. Po krátkej dobe uvedenia do prevádzky obecného kompostoviska, ktoré ešte prejde úpravou okolia a jeho prístupovej komunikácie sa stáva miestom nielen pre biologický odpad, ktorý po rozkladnom procese chceme neskôr využiť, ale niektorí občania si to zamieňajú aj so smetiskom. Je potrebné zamyslieť sa nad rešpektovaním určitých zásad, aby kompostovisko slúžilo nám všetkým a znižovalo tak množstvo komunálneho odpadu, za odvoz ktorého na skládku treba platiť. Týmto chcem poukázať na rôzne plastové obaly a iné nevhodné suroviny, ktoré nepatria do kompostu.

SUROVINY DO KOMPOSTU

Suroviny vhodné do kompostu: zvyšky rastlín, buriny, kvety, zemiakové šupky, lístie, pokosená tráva, rozdrvené drevo, piliny, hobliny, kuchynský odpad (káva, škrupiny, šupky, kôstky, zvyšky jedál), zemina z kvetov, slama a iné pozberané zvyšky, kôra stromov.

Do kompostu nepatria: lieky a liečivá, kovy, plasty, textil, sklo, farby, staré oleje, baktérie, chemické postreky, obsah vrečka z vysávača, zvieracie kosti a mäso, mliečne výrobky, rastliny s vysokým obsahom pesticídov, papierové krabice od mlieka a nápojov (TETRAPAK)

Člen komisie pre ŽP
Igor Šimonovič